

Bemærkninger til forslaget

Generelle bemærkninger

1) Uddannelse – og dermed viden – giver større indsigt i de sammenhænge, som den enkelte er involveret i. Viden giver grundlag for hurtigt at skaffe sig yderligere indsigt samt for at tage stilling og for at handle.

Dette forslag sigter på, at voksne lønarbejdere og arbejdsløse skal have mulighed for at tilegne sig viden, og på, at deltagerne i vid udstrækning selv kan bestemme indholdet i uddannelserne. Herefter er det op til deltagerne selv at skaffe sig netop den viden, de ønsker. Indtil nu har beskæftigede næsten kun kunnet følge undervisning i fritiden og uden løn. Det nye i dette forslag er, at nu kan beskæftigede følge undervisning i arbejdstiden og med løn.

2) Det må skønnes, at der i dag er omkring 800.000 lønarbejdere, som kun har 7 års skolegang, og omkring 1.500.000, som har under 12 års kompetencegivende uddannelse.

En undersøgelse foretaget af socialforskningsinstituttet af »Voksenuddannelse« viser, at mange lønarbejdere har et ønske om både at få styrket en række kvalifikationer, der knytter sig til arbejdet, og om undervisning i samfundsforhold og øget medbestemmelse. Der er næppe tvivl om, at ønskerne om uddannelse blandt de beskæftigede vil blive forstærket, når en forudsætning for deltagelse er, at lønnen kan bevares. Den forudsætning var ikke med i undersøgelsen.

Deltagelse i uddannelse efter dette forslag må ikke afskære folk fra at deltage i fagbevægelsens interne uddannelsessystem (FIU).

3) Der er i dag over 300.000 arbejdsløse. Forslaget har en betydelig beskæftigelseseffekt, som skønnes at ligge på omkring 100.000 inklusive nyansatte lærere.

En så omfattende ordning kan naturligvis ikke starte med ét slag. Det foreslås, at den bygges op over en årrække, så der i 1984 bliver 20.000 under uddannelse og i 1985 40.000. Beskæftigelsesforbedringen forventes at være det halve af disse tal. De med dårligst uddannelsesbaggrund og størst

anciennitet i fagforeningen skal først have tilbudt uddannelse.

Beskæftigelsen forventes altså at blive forbedret med 10.000 i 1984 og 20.000 i 1985.

Forslaget sigter også på at give arbejdsløse bedre uddannelsesmuligheder uden dog at fastholde nogen i arbejdsløshed. Men indtil nu er der hverken gennemført et systemskifte eller tilrettelagt en økonomisk politik på lønarbejdernes betingelser, som afskaffer arbejdsløsheden. Derfor må arbejdsløse have mulighed for at foretage sig noget aktivt og meningsfuldt sammen med andre mennesker fremfor at blive bundet til isolation.

Her og nu gælder det om at bekæmpe arbejdsløsheden og dens dårlige sider. Derfor vil ret til uddannelse i arbejdstiden med bevarelse af løn og udvidede muligheder for, at arbejdsløse med bevarelse af dagpenge også kan tage uddannelse, mindske trykket fra arbejdsløsheden. Samtidig får arbejderklassen muligheder for at dygtiggøre sig.

4) Konvention nr. 140 og henstilling nr. 148 om betalt frihed til uddannelse fra ILO (Den internationale Arbejdsorganisation) har både Landsorganisationen i Danmark og Dansk Arbejdsgiverforening stemt for ved vedtagelsen den 24. juni 1974. Konventionen taler bl.a. om, at der skal ydes »betalt frihed til uddannelse med henblik på: a) oplæring på ethvert niveau, b) almen, social eller samfundsrettet uddannelse, c) uddannelse i fagforeningsvirksomhed«. Det foreliggende forslag kan således ses som en dansk udfyldning af ILO-konventionen nr. 140 fra 1974.

5) For at forslaget kan udnyttes i fuldt omfang, også af svage grupper, især kvinderne, må der ude over det ganske land sikres gratis børnepasningsmuligheder, så ingen af den grund forhindres i at blive uddannet.

6) Forslaget er en genfremsættelse af et i folketingsåret 1983–84 (1. samling) fremsat forslag, se Folketingstidende 1983–84 (1. samling), forhandlingerne sp. 1326 og tillæg A sp. 995. Endvidere fremsattes i folketingsåret 1982–83 et forslag, der i store træk svarer til nærværende forslag, se Folke-